

כניסת שבת: 19:00
יציאת השבת: 20:06
לדעת ר"ת: 20:38

אורי וישעי

אייר - סימנך אני יי רפאך,
זכך בס"ד לרפואה שלמה
ונהורא גופא מעליא לעילוי נשמת הסבתא מרת מרים ארביב בת עזיזה ז"ל

ונהורא גופא מעליא לעילוי נשמת הסבתא מרת מרים ארביב בת עזיזה ז"ל

בית מדרש רב פעלים ע"ש מרן הרב יוסף חיים זי"ע בראשות כב' מו"ר הרב אורי סבן שליט"א
עורך: אלון ארביב ס"ט הערות ניתן לשגר לת"ד 613 נתניה 050-6229335 או בדוא"ל: alon@shtaygen.co.il

עטרת פז

פרשתנו פרשת קדושים נאמרה ב"הקהל", שנאמר "דבר אל כל עדת בני ישראל", מפני שרוב גופי תורה נאמרו בה" (רש"י), אחת ממצוותיה של הפרשה "ואהבת לרעך כמוך", והיא עצמה "כלל גדול בתורה", כדברי רבי עקיבא בתלמוד ירושלמי מסכת נדרים (פ"ט) "ואהבת לרעך כמוך ר' עקיבא אומר זהו כלל גדול בתורה". משמע שמצוה זו כוללת את התורה כולה.

וכך מפורש בגמרא (שבת לא): "שוב מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו: גיירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת. דחפו באמת הבנין שבידו. בא לפני הלל, גייריה. אמר לו: דעלך סני לחברך לא תעביד - זו היא כל התורה כולה, ואידך - פירושה הוא, זיל גמור". הביטוי הזה "דעלך סני לחברך לא תעביד", הוא במילים אחרות המצוה של "ואהבת לרעך כמוך", הרי לנו שמצוה זו היא כל התורה כולה.

והקשה רש"י שם איך מצוה זו כוללת מצוות שבין אדם למקום? ותירץ בתירוץ שני ע"פ הפשט: "לשון אחר: חברך ממש, כגון: גזלה גנבה ניאוף ורוב המצוות". אולם יש בכך קושי, סוף כל סוף אין זה כולל את כל המצוות? ואולי לכן לא כתב זאת רש"י כתירוץ ראשון. ובתירוץ הראשון כתב "רעך ורע אביך אל תעזב (משלי כז, י) - זה הקדוש ברוך הוא, אל תעבור על דבריו, שהרי עליך שנואי שיעבור חברך על דברך". לכאורה אין זה פשט הדברים, אלא נראה להסביר את כוונת הלל הזקן, שע"י אהבת הרע יבא לאהבת ה', היינו, ע"י שיצא מעצמיותו ויתן לשני, יגיע גם להכיר טובה למי שבראו, ומתייחס אליו באהבה כאילו היה רע טוב, וכך יבוא לאהבת ה'. וזהו כוונת סיום הפסוק "ואהבת לרעך כמוך אני ה'", שע"י אהבת הרע יבוא לאהבת ה'. ולכן אמרו במסכת ב"ק (לא): האי מאן דבעי למהוי חסיד לקיים מילי דנזיקין.

וכמו שאהבת הרע מביאה לאהבת ה', כך ביתר שאת אהבת ה' מולידה אהבת הרע, וזאת מפני שההכרה הזאת שאב אחד לכולנו, וכל ישראל הם בניו למקום, והם כגוף אחד, וממילא מוכרח להגיע לאהבת חברו שהוא כגופו, כמו שמובא בירושלמי שם "לא תקום וכו' את בני עמך וכו'".

ונראה שהלל בחר במצוה זו דוקא, מלבד היותה כוללת את כל התורה כולה, בגלל שהיא יסוד הכרחי לגרות, והנה את החידוש זה בחשיבות מצות אהבת הרע חידש רבי עקיבא, אפשר שזה בגלל הלקח שלמד מפטירת תלמידיו, כמובא בגמרא (יבמות סב): "אמרו: שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא, מגבת עד אנטיפרס, וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה". רבי עקיבא הבין את סיבת הסתלקות תלמידיו "מפני שלא נהגו כבוד זה לזה", יצא ולימד שמצות "ואהבת לרעך כמוך - זהו כלל גדול בתורה!!!"

ולכן קוראים פרשה זו שיש בה מצות אהבת הרע בימי הספירה, מפני שהיא כהכנה לקבלת התורה, מותם של תלמידי רבי עקיבא דוקא בזמן ספירת העומר, נבע מזה שלא כבדו זה את זה, והיה העולם שמים מתורה, מפני שמידת הדין פגעה בהם ובנו, בזמן שהיו צריכים להתחזק באהבת רעים לקראת קבלת התורה.

"אמור אל הכהנים בני אהרן" (כא - א)

מובא במדרש אמרות ה' אמרות טהורות, למה הקב"ה מזהיר את ישראל? בשביל קדושתן וטהרתן. ע"כ. כיון שבני ישראל הם כה קדושים וטהורים, לפיכך עליהם להיות מופרשים מכל טומאה ותועבה יותר מכל אומה אחרת. בן מלך שאוכל מאכל גם מיד הוא לוקה בחולי, אבל איש כפר פשוט אינו נוח לחלות כה מהר. מפאת קדושתם ועדינותם, רגישים בני ישראל מאוד לגבי טומאה קלה שמוזיקה להם, ועל כן יש להזהירם מאוד על כך. (דברי שיערי חיים).

"לאמו ולאביו" (כא - ב)

ה"אבן עזרא" אומר, שלפיכך אמר הכתוב "אמו" לפני "אביו", משום שעל פי רוב חייו של זכר ארוכים מחייה של נקבה והאם מתה קודם.

ומקשה העולם על ה"אבן עזרא", הלא נאמר להלן באותה פרשה (פסוק יא): "לאביו ולאמו לא יטמא" – אביו לפני אמו? על כך השיב הגאון רבי יעקב גזונדהייט זצ"ל מהעיר וורשה תירוץ פשוט וברור. להלן בפסוק י"א הן מדובר בכהן גדול, והרי כהן גדול נמשח הכהן ההדיוט אחרי שאביו מת והוא ממלא את מקומו (כפי שאמרה התורה בהרבה מקומות: הכהן המשיח תחתיו מבניו) – אם כן אצל כהן גדול קודמת תמיד טומאת אב לטומאת אם, משום שאף אם אמו מתה קודם הרי עדיין לא היה אז כהן גדול.

על כן אומרת הגמרא לגבי הגולים לעיר מקלט: "לפיכך אמותיהם של כהנים גדולים מספקות להם מחיה וכסות כדי שלא יתפללו על בניהן שימותו" (מכות יא) – לפי שבהיותם כהנים גדולים כבר לא היו להם אבות כי אם רק אמהות...

"וקדשתו כי את לחם אלוקיך הוא מקריב. קדש יהיה לך כי קדוש אני ה' מקדשכם" (כא-ה):

אף כי הכהן הגדול חי על מתנות כהונה שאתה נותן לו, בכל זאת אל יקל ערכו בעיניך לזלזל בכבודו (כדרך העולם: "נהנה ממנו, נחשב לו ככלי זכוכית"...). אלא "וקדשתו" כי ראשית – את לחם אלוקיך הוא מקריב – זאכלו של הצדיק ותלמיד החכם השקול כנגד הקרבת קרבנות (כל הרוצה לנסך יין על גבי המזבח ימלא גרונו של תלמידי חכמים יין), אם כן הרי המתנות שאתה נותן לכהן שקולות כנגד הקרבנות שמכפרות עליך; ושנית – הכהן משפיע קדושה על ישראל בתורתו ובעבודתו, על כן "קדש יהיה לך", שכן "אני ה' מקדשכם" על ידי הכהן, שממשיך שפע של קדושה על ישראל, וממילא מחוייב אתה לנהוג בו כבוד וקדושה, אף כי אתה מהנה אותו ומחזיקו במתנות... (כתב סופר).

עלון זה יוצא בתרומת הגבירים היקרים החפצים בעילום שם, וברכתי שגורה להם, שה' ישלם פועלם, ותהי משכורתם שלמה מאת הבורא יתברך, העורך

הליכות מלכי

נטילת ידים לכהן בשפע או מעט

לכבוד קוראנו הנגנו לצרף תשובה נדירה מאת מרן פאר הדור שליט"א, ישר כח להרה"ג רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

בס"ד י"ח באדר ב' התשע"א

לכבוד מו"ר הגאון העצום, סוע"ה פאר ישראל

מרן הגאון האמתי רבנו **עובדיה יוסף שליט"א**

כהן שנוטל ידיו לדוכן, האם יש ענין שיטול ידיו בשפע, כמו שמצינו בנטילת ידים לסעודה, שיש ענין ליטול בשפע? והטעם?

בברכת כהנים באהבה

גמליאל הכהן רבינוביץ

זאת תשובת מרן פאר הדור שליט"א

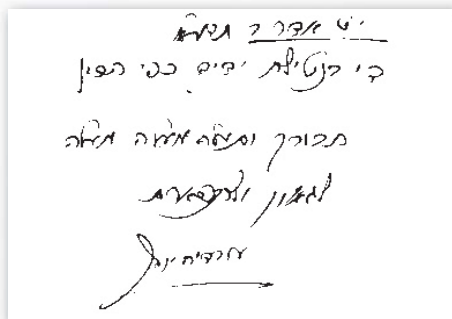
י"ט אדר ב' תשע"א

די בנטילת ידים כפי הדין.

תבורך ותעלה מעלה

לגאון ולתפארת

(-) עובדיה יוסף

ראשי אבות

אבות פרק ב'

הוא ה"ה אומר, מַרְבֵּה בְּשָׂר מַרְבֵּה (פ"ב מ"ז)

המסתפק בהכרחי נקרא צדיק כמו שאמר הכתוב (משלי יג, כה) צדיק אוכל לשובע נפשו, ודוד אמר (תהלים קיט, עא) טוב לי כי עניתי למען אלמד חקך, ולא שאל יעקב אלא (בראשית כ"ח כ) ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש, וכתוב (בראשית מ"ט י"ד) יששכר חמור גרם וכו' ויט שכמו לסבול. ואמרו ז"ל (אבות פ"ו משנה ד') כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל וכו' אם עשית כן אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא, ואמרו ז"ל (ברכות סג.) אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. ואמרו ז"ל (אבות, שם) מרבה בשר מרבה רמה. ואמרו רבותינו ז"ל (תענית יא.) לעולם יראה אדם כאלו קדוש בתוך מעיו שנאמר (הושע יב, ט) בקרבך קדוש, ולא זכה משה רבנו ע"ה לקבל התורה עד שהתענה ארבעים יום וארבעים לילה, ולא עלה אליהו זכור לטוב למרום עד שהתענה ארבעים יום וארבעים לילה, ולא זכה רבי אלעזר ורבי עקיבא ורבי ישמעאל לכל אותה החכמה והנבואה בעליתן לפרד"ם עד אשר התענו ימים רבים בכל מיני סגופים ופרישות. ולא זכה שלמה שנאמר בו (מלכים א' ה' י"א) ריחכם מכל האדם עד שהתענה ארבעים יום וארבעים לילה, כמו שאמרו על מ' של משלי שהיא מ"ם רבתי (אריג פז – אבות כת"י)

שלשת תלמידיו הקרובים של הבעל שם טוב, לא הופתעו לשמע בקשתו של רבם - לצאת עימו לדרך. הם היו מורגלים כי מפעם לפעם הם נקראים ללוות את רבם לנסיעות מרוחקות בלי לדעת את יעד הנסיעה. רגילים היו גם לכך שמספר דקות לאחר היציאה לדרך היה רבם הקדוש מורה לעגלון, אלכסי, לעזוב את המושכות וללכת לישון, ולאפשר לסוסים לצעוד לבדם, לאותו יעד שבשמים החליטו להוביל אליו את הבעש"ט ותלמידיו.

באותו לילה הנסיעה נמשכה מעבר לרגיל. הם נסעו ונסעו שעות ארוכות בלי להגיע לשום יעד. הנסיעה שנמשכה כמעט יומיים, למעט זמני התפילות, הייתה תמוהה להם ביותר. תמיהתם גברה כשנכנסו לקראת היום השלישי לתוך יער מאיים. הסוסים האטו את קצב ההירה בגלל העצים הסבוכים, והערב שנטה לרדת רק הגביר את הבלבול. התלמידים התמהים ציפו להסבר מפי רבם, אולם, במבט מוטרד, הסביר להם כי מהשמים מעלימים ממנו את כל ידיעותיו הרוחניות. וכך נמשכה הדרך בתוך היער הסבוך והמאיים, כשהחשש הולך וגדל לאור העובדה כי השבת מתקרבת ואין להם היכן לשבות, וכשבידיהם אין יין, חלות, ושאר צרכי השבת. החסידים ראו כי רבם מוטרד מאוד, וכי אפילו להתפלל בכוונות הרגילות אינו יכול. יום שישי בצהריים, התחושה קשה, להיות ביער המאיים בשבת ללא נרות, יין, חלות, סעודות שבת וכו', היה דבר שלא חלמו עליו מעולם שיקרה להם.

לפתע מרחוק הם ראו בית בנוי בקרחת יער, הם מיהרו לשם והתלהבו לראות כי בפתח הבית קבועה מזוזה. שמחתם הייתה ללא גבול. הם דפקו בדלת, וכשזו נפתחה ראו למול עיניהם איש מאיים, גדול מימדים. בקול גס ביקש מהם ללכת כי אינו מעוניין באורחים. הוא הסביר להם כי רבנים למיניהם מעצבנים אותו ואינו מוכן בשום אופן לארחם בביתו. התלמידים התחננו בפניו שירחם עליהם, וכי ישלמו לו כל מה שידרוש, עד שלבסוף הסכים תמורת כמה תנאים: ראשית, אמר להם, כי היות והוא אדם רעב הם חייבים להתפלל בקצב שלו, אחרת יאכל סעודות שבת בלעדיהם. לגבי הכשרות הוא אמר, כי בשאלה הראשונה על כשרות המאכלים הוא יזרקם מביתו והוא אינו סובל חומרות מיותרות של רבנים, על שירה וזמירות אין על מה לדבר, הבהיר להם. בליט ברירה הסכימו הבעש"ט ותלמידיו לתנאיו של בעל הבית. כששאלו את האיש האם יש מקום לטבול, או לכל הפחות היכן ישנם מים להתרחץ לכבוד שבת, שאגותיו של האיש נשמעו למרחוק, "ידעתי שאסור היה לי להכניסכם לביתי, ורק תעיקו עליי". בליל שבת, כשהחבורה הקדושה בקושי התחילה את תפילתה, בעל הבית כבר היה בסופה. הם ניסו לבקש ממנו שימתין עוד רגעים מספר, אולם די היה במבטו כדי להבהיר כי מוטב לשתוק. יין לקידוש לא היה מוכן לתת להם בשום אופן, אלא דרש מהם לצאת ידי חובה בקידוש שהוא עושה. בצער גדול שמו לב כי הם בקושי מבינים את המילים שהוא ממלמל בקידוש. הסעודה עצמה הסתכמה במעט לחם ויבש ששם לפניהם.

למחרת הכל חזר על עצמו, תפילה מהירה ביותר, קידוש מגומגם על ידי בעל הבית, סעודת שבת ללא מאכלים וזמירות. אחד החסידים אפילו שאל את חברו האם היום זה אכן שבת. תמיהתם של החסידים והבעש"ט הייתה ללא גבול, והפליאה גברה משעה לשעה - על מה ארע להם ככה. סעודה שלישית לא הסכים האיש לתת להם בשום אופן, וברור היה כי על מלווה מלכה אין מה לדבר. ביום ראשון בבוקר רצתה החבורה הקדושה לברוח משם, אולם האיש לא הניח להם ובאמתלות שונות עיכבם עוד ועוד.

ביום שלישי, נפתחה לפתע אחת הדלתות הצדדיות ויצאה משם אשה לבושה בצניעות. "רבי, האם לא תכירני?" פנתה אל הבעש"ט, "הרי אני ציפורה, המשרתת היתומה שגרה בביתכם". הבעש"ט אכן זיהה אותה, ושאל בתדהמה למעשיה כאן. "אתם בודאי אינכם זוכרים כי פעם הרבנית הקדושה ישה וסרקה את שערי הארון. הסירוק כאב לי מאוד וניסיתי שוב ושוב לברוח ממנה. בשלב מסוים הרבנית לא התאפקה ונתנה לי סטירת לחי, כדי לחנכני. אולם בשמים כאבו את כאבי, כאבה של יתומה, וגזרו על הרב שראה את המעשה ולא מחה, כי יפסיד את חלקו בעולם הבא". ציפורה המשיכה וסיפרה כי בעל הבית הינו בעלה, שלמעשה הינו צדיק נסתר, וכשהתחננו סיפר לה על הדין שנגזר על הבעש"ט הקדוש. לאחר תפילות רבות ותחנונים אין קץ לביטול הגזרה, נאמר לנו בשמים, כי אם לבעש"ט תתבטל עונג שבת אחת, אזי הדין יתבטל ממנו, שכן שבת הינה בחינת עולם הבא. "לכן החלטנו בעלי ואני, להביא לפה את הרב ולגרום לו לשבות שבת ללא שום עונג שבת, ואכן הדין סר מהרב". באותו רגע כוחותיו של הבעש"ט חזרו אליו, וראה בעיניו הקדושות כי כל מה שאמרה אכן נכון ומדוייק.

לבקשתם של הזוג נשארו הבעש"ט ותלמידיו לשבת נוספת, שבת של התעלות ורוממות הנפש.